

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-он Екатерина Илиева Матеева,
Професор по Гражданско и семейно право
Професионално направление 3.6 Право
Софийски Университет „Св. Климент Охридски”,
Юридически факултет, Катедра Гражданскоправни науки
Научна специалност Гражданско и семейно право

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен **„доктор“** по научна специалност 3.6 Право
(Изобретателско, авторско и патентно право)

Автор на дисертационния труд: **ТАТЯНА БОРИСОВА ЖИЛОВА**
Тема на дисертационния труд: **„ОТМЯНА НА РЕГИСТРАЦИЯТА
НА МАРКА”**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД-38-362 от 30.07.2020г. на Ректора на СУ ”Св. Кл. Охридски”.

1. Информация за докторанта

Г-жа ТАТЯНА БОРИСОВА ЖИЛОВА е зачислена на 25.10.2019г. като докторант на самостоятелна подготовка в катедра Гражданскоправни науки на Юридическия факултет на СУ ”Св. Кл. Охридски” по научна специалност 3.6 Право (Изобретателско, авторско и патентно право) и е отчислена с право на защита, считано от 10.07.2020 г. след успешно полагане на предвидените в индивидуалния план за обучението ѝ докторантски изпити.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем от 242 страници, вкл. списък на използваната литература, обхващащ общо 66 теоретични източника, от които 7 чуждоезични (на немски и английски език). Трудът съдържа 227 бележки под линия, повечето от които предметни, а редица от тях и с позовавания на съдебна практика (наша и на Съда на ЕС).

Трудът е структуриран в увод с уводни бележки, седем глави, разделени на параграфи и точки с предметни заглавия в последователна номерация, и заключение. Прави добро впечатление стройната, детайлно изградена структура на труда, която е представена прегледно в съдържанието към него и допринася в значителна степен за по-облекчено проследяване на хода на изследването.

В увода е обоснована актуалността на избраната от докторантката тема и нуждата от цялостното ѝ, систематично изследване; очертани са предметът, целите и задачите на изследването, а именно да бъдат систематизирани материалноправните основания за отмяна на регистрацията на марката, разгледани диференцирано с оглед правните особености на отделните видове марки и да се анализират последиците от отмяната. В уводните бележки е представен и кратък правноисторически преглед на възникването, развитието и закрилата на марката.

В седемте глави, в които е структурирана основната част от труда, последователно са изяснени понятието за марка (глава първа); отделни видове основания за отмяна на регистрацията на марка (глави втора, трета и четвърта); отмяната на регистрацията на колективните и сертификатните марки (глава пета); производствата, по реда на които се отменя регистрацията на марка и правните последици от отмяната (глава шеста). В последната глава седма от труда са направени някои съпоставки и отграничения между отмяната на регистрацията на марка и някои сходни правни фигури.

В заключението са изведени предложенията на авторката за усъвършенстване на вътрешната ни правна уредба на основанията за отмяна на регистрацията на марка и на производството, по реда на което се осъществява тази отмяна, включително с цел постигане на по-висока степен на съответствие с общностната регламентация на марките в ЕС.

Темата на дисертационния труд е несъмнено актуална и с голямо теоретично и практическо значение за съвременния граждански и търговски оборот. До момента проблемът за основанията и реда за отмяна на регистрацията на марки и последиците от това не е била предмет на самостоятелно и цялостно систематично научно изследване у нас, а не може да има съмнение, че такова изследване е необходимо, тъй като въпросите на прекратяване или ограничаване на субективното право върху марката са от значение преди всичко за сигурността на гражданския оборот и защитата на конституционно признати права. Следва да се изтъкне и връзката на избраната тема с особено актуалната проблематика на защита на правата на потребителите и мерките за поддържане на здравословна конкурентна среда на пазара. Така е, защото сред съставите на нелоялни търговски практики, засягащи неблагоприятно интересите на конкуренти и потребители, присъстват немалко действия, свързани с правото върху марките – освен действия на други правни субекти, изразяващи се в нарушение на изключителното право върху марката, още и поведението на самия титуляр на това право.

Структурата на изследването е стройна и логична и съответства на целта на авторката да бъдат подробно изяснени материалноправните основания и реда за отмяна на регистрацията на марките, като се отчете

спецификата в режима на националните, европейските и международните марки, както и особеностите при отделни категории марки (като колективните и сертификатните марки). На правилните систематични места са обсъдени правните последици от отмяната на регистрацията на марка и са проведени някои полезни за доктрината и практиката разграничения от сходни правни фигури.

При разработването на темата на дисертационния труд са използвани редица общи и специални методи на научно изследване, които са адекватно приложени. Особено успешно докторантката се е възползвала от сравнителноправния метод, чрез който на много места в изследването е направила аналитична съпоставка между разрешенията в общностното право (специално с оглед на Директива (ЕС) 2015/2436 на ЕП и на Съвета за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките) и новата уредба на марките, възприета у нас през декември 2019 г. Това сравнение е направено не самоцелно, а с оглед установяване на високата степен на съответствие на нашата уредба и формулирането на предложения *de lege ferenda* за усъвършенстването ѝ.

Научната полемика се води коректно, в конструктивен дух, аргументирано и с колегиално уважение към авторите, с чиито възгледи се изразява несъгласие.

Езикът на изследването е ясен и точен в терминологично отношение.

3. Оценка на научните приноси и научно-приложните резултати от изследването

Трудът съдържа многобройни приноси за развитието на българската доктрина, съдебна практика и нормотворчество. Детайлното им изброяване е невъзможно в рамките на това становище, а и неговата цел не се състои в това.

При оценяване на научните приноси и научно-приложни резултати от изследването следва да се има предвид, че дисертационният труд на докторант Татяна Жилова е не само първото цялостно и систематично теоретично изследване по темата у нас, но е и първо монографично съчинение върху действащия Закон за марките и географския означения, което беше представено за обсъждане половин година след приемането на закона. Това обстоятелство е показателно за новостта и оригиналния характер на изследването и обуславя неговата голяма познавателна стойност и полезност за развитието на доктрината и за практиката по прилагане на новата уредба. За това допринася и широкото привличане на наша и чужда съдебна практика, главно на решения на Съда на ЕС, и тяхното вещо обсъждане в хода на теоретичния анализ.

Сред научните приноси на труда следва да се открие извеждането на фактическите състави, въздигнати в материалноправни основания за

отмяна на регистрацията на различните видове марки. Оригинално и с приносен характер е проведеното в глави втора, трета и четвърта обособяване на отделните видове основания в зависимост от характера на поведението на титуляра на марката.

С голяма теоретична и практическа полезност е диференцираното разглеждане на производствата, по реда на които се извършва отмяната на регистрацията на марките в зависимост от техния характер – национални, европейски или международни (глава шеста). Детайлното изследване на особеностите на всяко от тези производства е от естество да подпомогне непосредствено правоприложната дейност. За високото качество на изследването в тази му процесуалноправна част видимо е допринесло обстоятелството, че авторката е действащ съдия с голям практически опит, което именно прави анализа и изводите от него още по-полезни.

От значение за обогатяване на българската теория и съдебна практика са уместно направените от авторката аналитични разграничения между отмяната на регистрацията на марка и някои други правни фигури, с които тя проявява известни външни сходства. С приносен характер е отграничаването на отмяната поради неизползване на марката от случаите на ограничаване на правата на притежателя на марка, свързани с нейното използване.

Най-сетне, практическата полезност на резултатите от проведеното изследване се измерва и с направените в заключението към труда предложения за допълване и изменение на ЗМГО, които да приведат в най-голям синхрон нашата уредба на основанията и реда за отмяна на регистрацията на марки с нормите на ЕС и международното право в тази материя. Сред тях са предложенията за изменение на чл. 112, ал. 2 ЗМГО с цел привеждане в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1001; предложението за допълване на ЗМГО с оглед уреждане на материалноправните условия и реда за последваща отмяна на регистрацията на марка в специалния случай на чл. 14 от Директива 89/104/ЕИО за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките - досежно възможността за установяване на недействителност или отмяна на марката и след като нейното действие вече е било преустановено поради изтичане на срока на закрила или поради отказ от право и др.

4. Оценка на публикациите по темата на дисертацията

В настоящата процедура докторантката е представила три научни публикации в специализираната правна периодика, свързани с темата на дисертационния труд, а именно: „Новото разбиране за марка в Закона за марките и географските означения” – Административно правосъдие, 2019 г., № 6, с. 11-20; „Използване на марките в търговската дейност по смисъла на Закона за марките и географските означение”. – Търговско право 2020

г., № 1-2, с. 41-52; „Изполване на марките в интернет” – Общество и право 2020 г., № 2, с. 33-43. Тези публикации са ценни преди всичко с това, че отразяват новостите в правната уредба на марките, съдържащи се в току-що приетия (към момента на публикациите) Закон за марките и географските означения. Особената полезност на тези статии за развитието на доктрината и практиката е и в това, че в тях се обсъжда степента на постигнатото съответствие между обновеното ни национално законодателство относно марките и географските означения от месец декември 2019 г. и правото на ЕС. Без да възпроизвеждат механично части от дисертационния труд, тези статии доразвиват едни или други аспекти от темата, на която е посветено изследването. Всяка от тези публикации има научен апарат и отговаря на изискванията за високо качество на научните изследвания.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява коректно структурата и съдържанието на дисертационния труд, приложената система от методи на научно изследване, практическото значение на изследването, както и направените от авторката предложения за усъвършенстване на правната уредба, но е доста пестелив при изброяване на научните приноси. Сигурна съм, че рецензентите и останалите членове на научното жури ще открият и други научни приноси, извън посочените от мен в точка 3 от настоящото становище.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

С оглед предстоящото отпечатване на дисертационния труд – нещо, което горещо препоръчвам на автора г-жа Жилова, си позволявам да изтъкна, че полезността на този труд за доктрината и практиката биха били още по-големи, ако на подходящото систематично място в началото на изследването бъдат изяснени *родовите признаци на самото правно понятие „основание за отмяна” на регистрацията на марка* като ключово и основополагащо за целия дисертационен труд. Намирам, че такъв подход се вписва изцяло в целите и задачите на научното изследване, които самата авторка си е поставила, а именно: да дефинира понятията, за които липсва легална дефиниция (стр. 1 от автореферата, последен абзац). Авторката е обсъдила много подробно и задълбочено отделните видове основания, изведени според различни критерии (глави от втора до пета включително), но някак встрани от вниманието ѝ остава самото правно понятие „основание за отмяна” на регистрацията на марка, което е логическият център на предмета на научното изследване. След като законът не дава легална дефиниция за това понятие, задача на правната наука е да го определи чрез посочване на съществените му правни признаци, изведени

по тълкувателен път от разпоредбите, уреждащи конкретните основания за отмяна на регистрацията на марка. В този смисъл, даването на такова теоретично определение за самото понятие „основание за отмяна” на регистрацията на марка в дисертационния труд ще може да се разглежда като научен принос, който ще увеличи още повече значението на труда за развитието на доктрината и съдебната практика.

Без да навлизам в други детайли, ще си позволя само още две препоръки.

Първо, струва ми се, че от допълнителна теоретична аргументация се нуждае схващането на стр. 64 първи абзац горе във връзка със съдържанието на правото върху марка, че освен трите материални самостоятелни правомощия на притежателя на марката (правото да се използва марката, правото да се забрани на трети лица използването ѝ и правото да се разпорежда с марката – стр. 63 долу), „субективното право върху марката включва и процесуалните права, с които притежателят ѝ разполага в защита на марката”. Означава ли това, че според автора правото върху марка обхваща в съдържанието си и правото на иск в процесуален смисъл?

Второ, препоръчително е да се аргументира по-подробно възгледа на стр. 52 (първи и втори абзац), че традиционно правата на интелектуална собственост „се причисляват към категорията на притежателните субективни права”, а в същото време според следващия абзац - че правото върху интелектуална собственост „се отнася и към категорията на непритежателните преобразуващи права”. Мисля, че в този контекст е добре да се развият някои теоретични пояснения относно правната квалификация на различните правомощия върху марка, които могат да възникнат при проявлението на допълнителни юридически факти и така да стане ясно, защо някои от тях носят белезите на притежателни, а други – на непритежателни, и по-конкретно - на вторични, потестативни субективни права.

Държа специално да подчертая, че отправените препоръки по никакъв начин не се отразяват на становището за високата научна стойност и практическо значение на труда, нито снижават качеството на научното изследване и общия му приносен характер за развитието на българската частноправна доктрина и съдебна практика. Трудът заслужава висока обща оценка и вярвам, че научното жури, а след отпечатването на труда – и читателската аудитория, ще дадат тази висока оценка на автора и изследването му.

7. Заключение

Водена от изложените съображения приемам убедено, че с оглед материалноправните изисквания по чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ представеният дисертационен труд на **ТАТЯНА БОРИСОВА ЖИЛОВА** на тема

„ОТМЯНА НА РЕГИСТРАЦИЯТА НА МАРКА” съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в областта на гражданското и търговското право и има способност за самостоятелни научни изследвания. Предвид това, **предлагам на почитаемото научно жури да даде на г-жа ТАТЯНА БОРИСОВА ЖИЛОВА образователната и научна степен „доктор”,** в подкрепа на което аз ще гласувам без колебание.

София, 3.08.2020 г.

Проф. д-р Екатерина Матеева

.....